1872 IV. évfolyam. 200. szám. Szerda, október 9.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni baloldali párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 ft — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a leg-olcsóbb árert.
Bélyegdíj: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Úgy szintén kéziratok semadatnak vissza.

A nap eseménye.

Pest, okt. 7.

(U—i) A mai nap valódi esemény volt a képviselőházban.

Lónyay kormányelnöknek meglehetős szakgatott és lapos dikcziója után oly csend állt be, hogy a légyzugást is meglehetett volna hallani, ha ugyan ezeknek szárnyait az ősz hideg lehellete meg nem csipi vala.

Tehát mély csönd — a feszült figyelem és várakozás csöndje állt be.

Sennyei báró alakja emelkedett föl. Beszélni kezdett.

A mamelukok hada, mely máskor tetszelgőleg szokott a kormányelnök urra mosolyogni, mentül tovább beszélt a szónok, annál ünnepélyesebb, komolyabb tekintetet vetett a polemizálásban ellankadt s bagaria-bőröndje szomszédságában elfészkelődött Lónyay grófra, mintha csak ezt tolmácsolták volna beszédes tekintetük:

Oh Rikhárd, látom dicsőségedet futócsillagkint a mennyboltról a földre alázuhanni!

Tehát a mameluk-sereg hüledezett, mert Sennyei szónoklatából alkalmuk volt meggyőződni, hogy noha a jobboldali testület oly férfit nyert, ki képes lesz benne a petyhüdt vért fölelevenitení, fris vérkeringést idézni abban elé, de egyszersmind oly férfit, ki sokkal magasabb niveaun áll, semhogy a mameluk tábor számára valaha egészen megnyerni lehessen.

Sennyei báró a legjobban kiválasztá az időt szüzbeszédére, hogy az kellő hatályt idézzen elő a ház minden rétegében, a Tosztok, Tarnóczyak s egyéb fiatal óriások hasbeszéde után; ámbár erre Sennyeinek szüksége épen nem volt, mert ily valódi parlamenti szónoklatot a jobboldal legtekintélyesebb férfiaitól sem hallánk.

Beszédét nem ama kicsinyes pártszenvedély vezette, melyet már egész a csömörig — nem. egész a fásulásig, a megkérgesedett közönyig megszoktunk, sem nem ama tetszelgés, kaczérkodás, mely azoknak a dikcziójára üti félreismerhetlen jellegét. akiknek szeme előtt az önérdek lebeg, s irányzatukat egyegy kormányhivatal avagy vasuti koncessió képezi.

A nemesen büszke önérzet arany fonalkint hozódott át beszédén s mint oly tábornok, ki az ellenség vezéreinek érdemeit is kellően méltányolja és tiszteli, oly ildomos hangon beszélt az ellenpártok vezéreihez, melyből ugyancsak okulhatnak s tanulságot merithetnek a képviselőház amaz ifjn „nagyság" ai, kik oly fennen, oly hetykén reflectáltak a ház ellenzéki vezérférfiainak beszédeire, mintha azokat csak kis tanitványokul tekintették volna.

Hanem hát elvették méltó jutalmukat teleselgetéseikért, találkozván azok a közvélemény méltó megbotránkozásával. No de nem sajnáljuk a vakmerőséget soha. Ki repülni akar, tanulja meg előbb a repülés mesterségét, hogy Ikarust ne fogjon, s tartsa szem előtt mindig azt a lakonikus, de bölcs mondatot, melyet egy tekintélyes férfiu mondott bizonyos megye zöld asztalánál egy önhitt szárnypróbálgatónak: „Ha nem tudunk arabusul, ne beszéljünk arabusul!"

De majd eltértünk tárgyunktól, sokáig időzvén a minorum gentium közelében.

Sennyei Pál szabatosan, noha részletekbe nem bocsátkozva tárá föl politikai hitvallását.

Megczáfolta az ellenében egykor nyilvánult véleményt, fejtegetvén, minő értelemben ő conservativ. Elmondja, hogy korainak tartá ugyan az 1848 ban létrehozott vivmányokat, de most immár nem hátrafelé, de előre kiván haladni romlást eléidézőnek tartván hazánkra mind a reactiót, mind a forradalmat.

Amit a közös hadsereg szempontjából mondott, nem lehet sikerültnek mondani; azt már szám talanszor megczáfolta a történelem. Itt ugy látszik, Lónyai grófnak amaz állitása behatása alatt volt, melyben ez azt mondja, nem foghatja föl, miben állana ama lelkesedés, mely egyszerüen csak azáltal idéztetnék elő, hogy a költségek a magyar honvédelmi ministerium által szolgáltatnának ki az egységesen szervezett közös hadsereg magyar része számára?

Erre csak azt mondjuk, hogy igenis ha csupán annyiból áll egy önálló magyar hadsereg eszméje, hogy a lénungot a magyar pénzügyér adja ki, igaza van mi sem foghatnók töl.

Hanem az önálló hadsereg eszméje kizárja a lehetőséget, hogy abba idegen ajku tiszteket nevezhessenek ki s ha háboruban egységes vezénylet alatt van is az összes osztrák-magyar hadsereg, a hadtestek, dandárok, ezredek és zászlóaljak parancsnokai kizárólag magyarok lehetnek egy önálló magyar hadseregben!

Hogy a gyakorlatban mennyire érvényesithető ez, legközelebb fényesen igazolta a német szövetséges sereg. mely Moltke fővezérlete alatt öszhangzó egységet képezett, a nélkül, hogy a kontingenshez járult bajor, szász, würtembergi stb. seregrészek parancsnokai poroszok lettek volna.

A jó vezérlet, szigoru fegyelem, a hadvezetés e sine qua non-ja nem elég azonban még. hogy csatákat nyerjünk. A lelkesedés ama fő erkölcsi erő, melynek a Sennyei báró által fölhozott erényekkel ölelkeznie kell s ez csak akkor érhető el. ha minden egyes harczfiban az önbizalom ver gyökeret.

Hogy pedig ez önbizalom tápra találjon, elkerülhetlenül szükséges, hogy a sereg keretébe idegen elem ne vegyüljön. Ugyan minő önbizalmat, erkölcsi bátorságot önt egy idegen ajku parancsnok közvitézeibe s ő maga. hogy vezényelhet elfogultságtól menten, ha nem tudja ama titkot. melylyel a harczfiak lelkesedését lángragyujtani s azt a kellő alkalommal érvényesiteni lehet.

Tapasztaltuk ezt a gyászos emlékezetü 1866. évben. midőn magyar fiuk német tisztek parancsnoksága alatt harczoltak, de tapasztaltuk az ellenkezőt, midőn 1848-49-ben a minden katonai tapasztalat nélkül tüzbeszállott fiatal honvédeket a lelkesültség. s az egység tudatából folyó önbizalom megannyi hősekké tette.

Jó vezérlet, szigoru fegyelem mellett alkothat ugyan jó gépeket. bástyákat, de hőseket nem teremt soha. A gépeket, bástyákat semmivé tehetik a sima és vontcsövü lövegek ezrei, de az erkölcsi talizmánt, a lelkesedést soha.

Sennyey báró beismeri ugyan, hogy a hadképesség elérhetésére a katonai fegyelem nem elégséges, ha nincs meg az erkölcsi rugó, mely a katonát nagy tettekre hevitse, de attól tart, ugymond, hogy ez érvelés mellett könnyen oly térre jutnánk, hol a társországok közjogi igényeivel és a nemzetiségeknek lelkesedési aspiratióival fognánk szembe szállani.

Erre nézve csak azt kérdjük: miért látták szükségesnek bölcseink az Ausztriával való közösséget? Szerelmi házasság volt e ez? Nem! A viszonyok által szőtt conveniens-házasság! Igen, mert a házasuló feleknek kölcsönös támogatásra volt szüksége. Nos ez egyezség megtörtént. A nemzetiségek lelkesedési aspiratiójának hatványozására csak a módot kell eltalálni s bebizonyitani előttök, hogy mi is, ép ugy, mint ők közös egy czélra törekszünk. mely ugy nemzeti mint társadalmi jólétünkre egyaránt irányul, megértetni velök, hogy jó és balsorsban egyiránt osztozunk s akkor a képviselő ur lelkében támadt rémkép fata morganaként oszlik el majdan a gyakorlat verőfényén.

Végül még néhány szót arról, mit sorrendileg előbb kellendett mondanunk.

Sennyey báró azt is mondá, hogy „nem személyváltozásra van itt szükség a kormányzatnál, hanem más rendszabályokra!"

Ez megjárja bóknak a kormány élén jelenleg álló férfiakkal szemben, de a történet muzsája tagadólag rázza fejét ily nézet ellenében.

Mert kérdjük: kik alkották a fenálló redszabályokat? Nem a kormány férfiai-e, a pártjukon álló többség támogatásával?

A fönálló rendszabályok annyira össze vannak nőve az egyénekkel, hogy a redszabályok változtatása, a dolog természetéből folyólag okvetlenül személyváltoztatást is fog e éidézni. Ezt igazolja átalában a parlamentek története.

Ennéltogva, ha kétkedünk is abban, hogy személyváltozások nélkül uj, gyökeres rendszabályok jöhessenek létre, örvendünk, ha a czélzott rendszabályok kérdése ugy oldathatik meg, hogy „a kecske is jól lakhassék, amellett a káposzta is megmaradjon", vagyis, ha ujabb czélszerü reformálás miniszteri tárcza katasztrofát nem vonz maga után.

Átalában véve pedig elmondhatjuk, hogy Sennyey báró szüzbeszéde eseményt képezett parlamenti életünkben.

— **A király** tegnap reggel 6 s félórakor a fővárosba érkezett.

— **Nagy minisztertanács** tartatott tegnap, melyen a király is résztvett; tárgya — hir szerint — a delegácziók eljárása.

— **Temesvárt** Vargics (jobboldali) választatott országgyülési képviselővé.

— **Fiumèban** 21 magyar ifju van a hadi tengerészeti iskolában, ezelőtt még ott 4—5 en voltak magyar ifjak.

— **Bravó Péchy ur!** Erdélyország volt kormánybiztosa a brassói magyar lap, a „Nemere" szerkesztőségének német nyelven szerkesztett „hivatalos" értesitésben adta tud tul, hogy ő már többé nem erdélyi kir. biztos, s még hozzá, ezen levelet bérmentetlenül küldte.

Holtig tanul a jó pap.

‡‡) Kerkapoly pénzügyér ur is ujra egy tapasztalással lett gazdagabb.

Azzal jelesen, hogy mihelyt a sötét gyanu szenyes lehelete az embert közelről érinti, igyekezzék, azt rögtön — mint a jó orvos a járványos kórokat, hathatós ellenszerekkel — a megczáfolhatlan bizonyitékok antidotumával eloszlatni.

Kerkapoly ur azzal indokolta hosszas hallgatását a Lévay-ügyre nézve, melynek hire oly sokféle variáczióban bejárta a hazát, hogy ő távol járt, de nem mulatságból, hanem tanulmányozás czéljából — és igy a dolog csak későn jött tudomására.

Kerkapoly urnak eme nyilatkozata őszinte, egyenes, melyet nem lehet eléggé nem méltánylanunk.

Hanem hát a „harist saját szavánfogjuk meg."

Más, nagyobb szabásu diplomata valami konplikáltabb indokokat hozanda föl mentségül hosszas hallgatásáért.

Kerkápoly ur e körmön font fogásokban járatlan.

Ő tudta azt, hogy megrovást érdemel, ha bevallja, mikép havakon át tanulmányutazást tevén, elutazott a nélkül, hogy távolléte tartama alatt megbizott helyettesével, — mert azt föltételezzük, hogy távolléte alatt ilyent állitott maga helyett, — folytonos érülközésben lett volna.

Már bocsásson meg az igen tisztelt pénzügyér ur, de ha egyszer felelős minisztériumunk van, annyit megkivánhatunk annak vézénylő közegeitől, hogy távolléte alatt is evidenciában tartsa vagy tartassa a folyó ügyeket, részint ama felelősségből eredőleg, melylyel tartozik hivatala iránt, részint magán egyéniségének önbecsérzete szempontjából, hogy esetleges gyanusitásokkal szemben a „quitacet" stb. példabeszédet irányában fönt ne tarthassák, még csak egy huszonnégy óráig sem.

Mirevaló a kormánynak hivatalos lapja, meg egy csomó félhivatalos organuma? Hát nem lehet azokban rögtön válaszolni a sajtó gyanusitásaira?

A mit a miniszter ur elmondott a Lévay-affaire tisztázására nézve a képviselőházban: nem tehette volna-e azt közzé rögtön a hivatalos lapban? És nem több hatálylyal birandott e az akkor, mint most, midőn interpellálni kellett a miniszter urat arra, hogy a gyanusitásokkal szemben magát tisztázza.

Ne vádolják a közvéleményt a kormány vezérlő közegei kegyetlenséggel, ha egyes, bár teljesen alaptalan hirt folyvást érvényben tartsanak, ha egyszer azt megczáfolni oly sokáig késlekednek.

És itt ujra igazolva lett Tisza Kálmán amaz erkölcsi oktatásának jogosultsága, melyet a kormánynak, a gyanusitásokkal szemben tanusitani szokott mély hallgatagsága miatt szemére vetett.

Kerkápoly pénzügyér ur pedig figyelemben fogja a vett tapasztalás nyomán tartani amaz igazságot, hogy nemcsak a jó pap, de a jó professor — illetőleg a jó miniszter is holtig tanul s ujabban nyert keserü tapasztalását jövőre értékesiteni fogja.

Különben e tapasztalásból Kerkápoly ügyér ur tisztelt társainak is juthatott, azoknak t. i. kik bevárják, mig egy egy általok meg nem czáfolt kószahir képviselőházi interpelláczió tárgyát képezi.

Ez pedig mindig némi keserüséget szokott szülni s időrablást idéz elé, mig, ha a sajtó utján fölmerült alaptalan gyanusitgatás ugyanazon uton lenne visszautasitva — illetőleg megczáfolva, a parlamentben nem pocsékoltatnék el a drága idő s a közvélemény sem lenne oly sokáig kételyben tartva.

Sennyey.

— A napi események felszinére most egy régi konservativ név merült fel, mint — uj tünemény.

Ez báró Sennyey Pál.

A képviselőház hetfői ülésében beszélt e férfiu, kinek szavára az egész ház kiváló figyelemmel hallgatott.

Báró Sennyey nem titkolta el, hogy miért hagyta el a főrendi házat. Vágyott oda, hol az alkotmányos élet természetes és jogosult központja van.

A t. képviselő ur nem mulasztotta el értesiteni a házat, hogy neki nincs saját pártja, igaz ugyan, hogy conservativ, de azért csak még is a jobboldal egyik tagja. S kijelenti azt is, hogy mennyiben és miért conservativ. Ő el ismeri a szabadelvü eszmék hatalmát; korainak tartotta ugyan a mit 1848 ban hoztak már létre, de most már nem hátra, hanem előre akar menni, mert romlásosnak tartja mind a reaktió, mind a forradalom utját. S erre lehet is remény, mert báró Sennyey igen felvilágosult és szabadelvü nyilatkozatot tett több nevezetes tárgyra vonatkozólag. Kijelenté, hogy ő a pártok lételét szükségesnek tartja, az elvek fusióját pedig sem lehetőnek, sem hasznosnak nem képzeli.

A pártok elvi küzdelmében pedig, ha mindjárt ez időnként — a választások alatt hevesebb kifejezést nyer is, nem veszedelmet lát, hanem az alkotmányos rendszer elevenségét, életképességét.

Ennél is sokkal jelentékenyebb azonban báró Sennyey azon nyilatkozata, miszerint olyan választási törvént akar, melynek müködésére a kormányhatalomnak semmi befolyása ne legyen, s a mely a vesztegetéseknek véget vessen.

Mondott báró Sennyey eleget a romlottság és nyereséghajhászat iránti érzelmeiről is. Kárhoztatta a léha vádaskodást és alaptalan gyanusitásokat, de nem simogatta a romlott állapotot, óvatos volt, de elitelte a roszat. — Beszédének többi része a különböző teliratok rövid birálatából, a Ghiczy és Tisza beszédeire udvarias modorban tett megjegyzéseiből állott.

Sennyey e beszéde kiváló fontosságot nyer az által, hogy őt már ugy emlegetik, mint leendő — kormányelnököt.

Külföld.

+ **Francziaország.** Thiers politikai mérséklete kezd izetlenséggé válni.

Minden párttal bekében óhajtván élni, mindegyiket korlátban tartja s ezáltal valamennyinek vonja magára.

Igy Gambetta republikánus propagandáját, lapjaiban becsmérelteti; a royalisták által tervezett bucsujárást Lourdesba nevetségesnek bélyegezteti; Amule hg. boszantására pedig azon hirt terjeszteti, hogy a köztársasági kormányformát végleg elfogadtatja a nemzetgyüléssel, s magát élethossziglani elnöknek fogja kineveztetni. — A Németországgal fennálló viszony jellemzésére szolgál, hogy november 1-sőtől kezdve franczia csupán német konsul által láttamozott utlevél segitségével fog a német határon átbocsáttatni.

Spanyolországban a közügyek jobb fordulatot vettek. A kortes 40000 ujonczot szavazott meg, kik közül 30000 a carlista lázadás elnyomására fog forditattni.

A radikális párt inditványa pedig, mely a rabszolgakereskedés megszüntetését czélozza, valószinüleg el fog fogadtatni.

A papa 1870 augusztus óta mult héten távozott először a vatikánból. Egy nyilvános kertben tett sétát, s utközben a nép által tiszteletteljesen üdvözöltetett. — **A szultan** táviratilag üdvözölte II. Oskár svédkirályt trónralépte alkalmából. — **A dan király** e hét kezdetén nyitotta meg az országgyülést trónbeszéddel, melyben a pénzügyi helyzet kielégitő voltát, a külügyek békés állását hangsulyozta s a svéd király elhunyta fölötti fájdalmának kifejezést adott.

UJDONSÁGOK.

*** Az előfizetési dijakat kérjük legfeljebb folyó október hó 10 ik napjáig beküldetni, e határidő után lapot csak azoknak küldünk, a kik az előfizetési dijat beküldték.**

* **Szálláshiány vásárok alkalmával.** Azt hinné az ember, hogy csak világvárosokban szoktak nagyobb zsarolásokat elkövetni; pedig ilyeneknek — fájdalom! — városunkban is módjában vagyunk.

Tudunk esetet a jelen vásárról, hogy uri ember szállást nem kapván egyik vendéglőben sem, félnapra **5 frtot** volt kénytelen egy ujsori ház ronda szobájáért fizetni. Másik esetet is tudunk, mely még hajmeresztőbb zsarolást tanusit. Egy valaki egy szobáért s 2 kis istállóért **24 órára 24 ftot volt kénytelen fizetni.**

Csoda-e aztán, ha parasztvárosnak csufolják Debreczent?

Csoda-e, ha érdekeink folyvást szenvednek kiskoruságaink miatt?

Már az 1870 ik évben el volt határozva elvileg, hogy becsületes vendéglőt épittet a város, s erre és a város főbb utczáinak kiburkolására kölcsönt vesz fel. Miért alszik e dolog még ma is, holott az uj hatóság már 3-dik hónap óta müködik? Fájdalom. a jelen idő ismét kedvezőtlen a pénzviszonyokra nézve. De el kellene legalább a dolgot rendezni még ez évben, az előkészületeket megtenni a télen; s tavaszszal már lehetne épiteni is!

TÁRCZA.

EGY NEMESEMBER LEÁNYA

Regény három kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Második rész.

(Folytatás.)

Ez oly nagy és nyilvános sértés volt hogy Magda ezért boszankodott.

Midőn e pillanatban elbizakodott szemeivel találkozott, akkor női hiusága kényszerité, hogy a többieknek az áldomást egy lekötelező mosolylyal köszönje meg, a nélkül hogy Renével észrevétesse, miként udvariatlanságát figyelemre méltatta.

Végre az ebédnek vége lett, s a felső lakba mentek beszélgetni és kávét inni.

René eltávozott, mindjárt hogy az ebédtől felállott, ámbár a gyárbirtokos azon óhajtását fejezte ki, miszerint vendégei társaságában maradjon.

— „Nincs időm" igy nyilatkozott René, és elment.

— Mily kiállhatatlan ember mégis ez a René, mondá Mariquitta Marie nénihez: látad mily udvariatlanul viselte magát mama irányában, mikor egészségére ittak.

— Szegény René, az a hiányos nevelés, a mit kapott, még sok szenvedést fog neki okozni. Oh kis Mariquittám, mennyire sajnálandók a gyermekek. kik szülők nélkül kénytelenek felnőni. —

— Nem mind. Én soha sem nélkülöztem anyámat, mert te itt voltál. Jobb anyám nem is lehetett volna.

Mialatt Mariquitta, és Sturm kisasszony gondolataikat ily képen cserélték ki, egy sophán munkájára hajolva ült Magda. Egyik gondolat a másikat váltotta fel, s benseje mindég keserübb, s keserübb lett; ifju szive a világ, az emberek, és a sorsunkat intéző hatalom elleni gyülölettel lett tele.

Felizgatott kedélye a mindenható fenyitése irányábani alázatba nem találta bele magát, hanem panaszszal támad fel a szenvedések ellen, mit az reá bocsátott. Minden szelid és vallásos alapelvek, miket Aurenius Magda szivébe igyekezett beoltani, háttérbe tolattak, a szenvedélyek emelték fel szavukat, és elkeseredést ébresztettek benne.

Átalában nincs semmi veszélyesebb mint az igaztalanság. Rendesen az önzést ébresztik fel, s azt eszközlik, hogy az ember ön magának igyekszik igazat adni, ha azt mások nem teszik. Következménye leggyakrabban a lelki kevélység. Megtanuljuk a hozzánk hasonlók itéletét megvetni, s tetteink önbirálatát elegendőnek tartjuk. Itéletünk csalhatatlanságának hivésében van a legnagyobb veszély arra, hogy a kisértésnél elbukunk, mert ha azután a szenvedélyek viszik a szót, az ész hibásan itél. —

Kevés idővel azután a gyárbirtokos fiatal nejével és leányával B—be utazott.

Természetes volt, hogy Magda, mint a vidék egyik leggazdagabb emberének neje, a mellett még fiatal és szép, sok előzékenységgel és kikeresett udvariassággal fogadtatott.

Mindazon tulhajtott udvariasságot, mit reá pazaroltak, Magda fagyos hidegséggel viszonozta. Oly kevélyen viselte magát, hogy még Mariquitta is azt gondolta magában, miként ez tul a rendén sok. A gyárbirtokos pedig ezt látván, igy gondolkozott.

— Ki az ördög tenné fel róla, hogy ez a kevély hölgy egy teljesen szegény leány volt? Igen szép, hogy ezt senki sem teszi, de már szükségesnek látszik, hogy magam figyelmeztessem, hogy mindene csak általam lett.

Miután pár hétig körutat tettek, ujra visszatérek Eksjőbe. Az egész visszatérési uton Magda nagyon csendes volt, s arra a mit férje vagy Mariquitta mondtak, csak egy tagu szókkal felelt. Végre a gyárbirtokos szófukarsága által ingerelve érezte magát, és félni kezdett, hogy a szerencse és fényes helyzet, melybe általa utott, elbizakodottságot fog szülni. Szokott ügyességével, hogy kiszámitotta tettének és szavainak hatását, gondolta meg mit kelljen tennie hogy e rosznak ellene müködhessék. Legjobb lenne egyenesen nyiltan beszélni vele, s felvilágositani öt erről meg arról, a mi felől jó ha tisztában van.

Kissé késő estve érték haza. A gyárbirtokos, ki egészségé féltette, elhagyta az adni szándékozott leczkét másnapra.

Magda maga részéről szinte el volt határozva, férjét figyelmeztetni erre, arra, mikről az teljesen elfeledkezni látszott.

A gyárbirtokos nyugodtan aludt. De Magda nyugtalanul forgott fekvőhelyén.

A mult lebegett telve fénynyel és árnynyal lelke előtt, és kinozta belsejét. Emlékével végig ment a kiállott küzdéseken, és kimeritette erejét e czéltalan harczokban, mialatt a jelenre panaszkodott, a multat siratta, a jövőtől félt.

Másnap midőn a reggelivel készen voltak, és René szokása szerint mindjárt a reggeli végével gyorsan eltávozott, a gyárbirtokos Magdához fordulva igy szólott.

— Édes barátném, valami különöset akarok veled beszélni, mielőtt irodába mennék.

— Nekem is van pár mondani való szavam, felelt Magda szilárd hangon.

— Ez gyönyörüen összeillik. —

(Folyt. következik.)

Ha februárig e tárgyban **érdemleges határozatok** nem jönek létre, **mához egy évre ismét ott leszünk, a hol ma vagyunk!**

Ideje, hogy a halogató rendszerrel és tétlenséggel hagyjunk fel! Az idő tulszárnyalja a maradokat! Debreczen város **kiváló érdeke haladást, cselekvést követelnek!**

* **A gazdasszonyi kiállitásnak** ma van utolsó napja. A sorshuzás ma délután, épen lapunk bezártakor folyik. A nyertesek nyereménytárgyaikat a kiállitás helyiségéről kéretnek mielőbb elvinni.

* **A tiszaszabályozási társulat** ma tartotta a városháza kis tanácsterm ben évi közgyülését, mely igen élénken folyt le; ujabb rendelet szerint a társulat a kormánynyal csak valamely törvényhatóság utján közlekedhetvén, Molnár György inditványára elhatároztatott, hogy ily törvényhatóságul Debreczen városa választatik, annyival inkább, mivel a közgyülés is itt szokott tartatni.

* **Az aradi vertanuk** emlékére a kath. templomban ma gyász isteniisztelet tartatott, a régi honvédek egyenruhában, egykori zászlójok alatt jelentek meg az ünnepélyen. A közönség is szép számmal volt jelen.

* **A nőegylet** kiállitásán kitüntettettek: (tészta és aszalvány:) Révész Bálintné csigatésztája, Pérchy Antalné tarhonyája, Fráter Béláné tarhonyája, Török Pálné aszalványa. Klekner Manóné aszalt gombája mind oklevéllel. (Eczetért:) Csanádi Ödönné, Szilvásy János eczetért és kappanokért érmet, Kovács Dánielné, Gräfl Györti Róza bárónő. (Kenyér:) Fényi Józsefné oklevél, Kulcsár Dánielné (fók, kenyér) oklevél, Stegmüller Sándorné oklevél. (Kávé:) Farkas Imra jégkávéért oklevél, Veres Lászlóné theáért oklevél, Huzli Luiz májpástétom és sütemény, Lép Pálné süteményért oklevél, Pusztay Lajosné galatin, Hegedüs Pálné sódarja érmet, Kacskovics Ivánné kávé, Márton Mari kalácsa oklevél, Tőkésné kalácsa oklevél, gróf Bánffy Györgyné szappana érmet, Regenpárd Frigyes szappana oklevél, Aczél Böhus Emilia oklevél, Katona Mihály szappana érmet, Berger Henrikné oklevél kalácsért, Rotschnek Rósa fánkért oklevelet, Dalmi Károlyné sütemény, Kardos Kálmán mangorlója érmet. (Befőttek:) Kacskovicsné, Reviczki Izabella, Fürst Mátyásné, Gaal Józsefné befőttekért, Eisenberger Eleonora narancs és citrom, Veres Lászlóné barackbefőttek, sajt és befőtt, Patay Miklósné, Klimó Király Karolin, Paksy Imréné, Komlósy Imréné, Csóka Sámuelné befőttekért és Stegmüller Sándorné ugorka s befőttért oklevelet, Kovács Dánielné mindenféle saláta befőttért, Steinfeld Ida ugorkáért, Bernát Vinczéné paradicsomért, Hainne Vámosy Lila szemvizért oklevelet. Jaklocky János varrásnélküli zsákja, Zeyk-Teleky Ágnes grófné asztalnémüért, Gyárfás Sándorné fátyola, Beke Sámuelné pokróczért, Boer Karolina 3 takaróért, Marosvásárhelyi katrinca, mindnyájan érmet nyertek. Kornis grófné asztalnémükért, Korbuly Bogdánné asztalnémükért, Andrasovszki (Kolozsvárt) selyemért, báró Wesselényi egy csomó nyers selyemért, Placsintár Bálintné lenért, Komlóssy Karolin maga font asztalnémüért, Kriston Erzsi házi szőtt, Szallár Ferenczné házi szőtt, Hegyi Mihályné rongyból készült pokrócz, Mihály Ferencz posztó, Sándor Lászlóné zsákszövésért, gróf Bethlen Jánosné vásznakért oklevelet nyertek. (Zöldség:) Boros Mihályné zöldségért érmet, Ujfalusy Sámuelné krumpli és paprikáért, Vecsey Imréné hagymákért, Korbuly Bogdánné hagymákért oklevelet, Riger Antal mézért érmet, Hegedüs Pálné gombákért oklevelet nyertek. Bohus Szögyényi Antonia gyümölcs-sajtokért, Ábrahám Jánosné (Bánfy-Hunyad) sajtja érmet, Makó Antalné (Borszék) turókért oklevelet, Liptay Ede alma és mogyoróért, Veselényi Paget bárónő, érmet nyertek. (Borokért:) gr. Mikó Imre 11-es, 27-es és 48-beli erdélyi borokért. br. Kemény István (Csambork) rizlingért. Reviczki Menyhértné érmelléki 48 beli bakatorért Huzli Károly tokajiért érmet nyertek. Csapó Györgyné szilvapálinkáért Vásári Istvánné szinte Veres Lászlóné cseresnyepálinkáért, Kacskovics Ivánné szinte oklevelet nyertek.

* **Városi hatóságunk** ma terjeszté fel az „iparegyesületi takarék és hitelintézet“ alapszabályait megerősités végett a miniszteriumhoz.

* **A lótenyésztési** jutalomdijak kiosztásának egy mult évi miniszteri rendelet értelmében Debreczenben kellett volna végbe menni, azonban ez elmaradt. No azt már nem tettük volna fel Szláviról, hogy a maga rendeletének sem tud érvényt szerezni. Vagy talán az a jóslat teljesedik be, hogy Debreczen megbánja — baloldaliaskodását.

* **A gazdasági szakbizottság** jövő szombaton délután három órakor a városháza nagy tanácstermében ülést tart; tárgyak: erdővágatás, Nánássy László jutalomért való kérvénye, polgárositás (?) stb.

* **A debreczeni lóversenyen** pályabirák voltak: gr. Dégenfeld Imre, gr. Károlyi Viktor, gr. Stubenberg József, Semsei Lajos. Intézők: gr. Festetics Pál, gr. Károlyi Gyula, Kiss Lajos, Kiss Sándor, Márton László, gr. Szapáry Iván, gr. Forgách László. Inditók: gr. Festetics Pál, gr. Forgách Sándor, Botka Béla. A mázsánál: gr. Sztáray János. Titkár: Führer Ernő.

* **Jótékonyság.** Alexi Károlyné egy fő-iskolai szegény, de jó tanulónak a következő iskolai évre élelmezését felajánlotta. E szép példa méltó volna a követésre.

* **Honvédügy.** A magy. kir. III. honvéd dandár parancsnokságnak Nagyváradon f. hó 7-én 65 elnöki szám alatt kelt következő parancsa lett mai napon előttünk közzétéve. Az őszi gyakorlatok eredményéről tett jelentésemben következőt hoztam a felsőbb parancsnokságnak tudomására. A 46. honvédzászlóalj a III. honvéddandárnak a legkitünőbb kiképzett csapata. Tisztjei jók, a legénység szelleme jeles; a fegyelem példás, ugy hogy ezen zászlóalj a sorhad legjobb csapataival is versenyezhet. A zárt rendbeli gyakorlatban a legnagyobb rendet és eleven gyors keresztülvitelt, a szórt harczmódban ügyes találékonyságot, a biztonsági szolgálatban fáradhatatlan éber figyelmet tanusitott. A midőn ezen kivonat közlésével a zászlóaljali tökéletes megelégedésemet fejezem ki, elvárom, hogy a parancsnok ur az ottani tisztekkel egyetemben arra fog törekedni, hogy a zászlóalj különben is jeles legénységei anyagjából ő felségének apostoli királyunknak, és a hazának teljesen harczrakész csapatot neveljen a jövőre nézve. Br. Meszena sk. ezredes. Közli: egy honvéd.

* **Ez aztan jo vasár.** A lefoglalt roulette-bank a szegények pénzalapja javára 1200 fton felyül jövedelmezett.

* **Városunkbol** sokan mentek ma ki Nádudvarra, a hol holnap lesz az országgyülési képviselőválasztás. Ket ellenzéki jelölt, Ivánka Imre és Patai István állanak szemközt egymással. A holnapi nap megmutatja, melyik lesz a győztes?

* **Az ispotályi bizottság** holnap délután 3 órakor ülést tart a szokott helyen. Figyelmeztetjük erre az illetőket.

* **A nagy vasar** vége felé jár, tolvaiokat, zsebeseket ez alkalommal is fogtak eleget.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése okt. 8 án.

Elnök Bittó.

Kacs Gyula benyujtja a közp. tanitóegylet kérvényét, melyben tanitói fizetésük minimumának föllebb emelését kérik.

Következik a napirend, és pedig első sorban a sopron-pozsony-lundenburg-vágvölgyi vasutnak tárgyalása.

Tisza Lajos közlekedésügyi miniszter előadja a vasutak engedélyezése körüli nézeteit. Államsegélyt csak oly vasutaknak akar nyujtani, mely vagy nemzetközi ipart közvetit, a fővárost érinti, vagy stratégiai tekintetben szükséges.

Általánosságban senki sem kivánván hozzászólani, megkezdetik a részletes tárgyalás, s olvastatnak az engedélyokmány czikkei, melyek, valamint a később felolvasásra került tv. javaslatok is, a közp. bizottság szövegzése szerint elfogadtatnak.

A miniszter felszólalására az eredeti szöveg fogadtatván el, az egész javaslat el van fogadva.

Következik a napirend második tárgyai a Győr Sopronon át az ország határáig vezetendő vasut iránti tv. javaslat. Ennek részletei is a közp. bizottság szövegezése szerint elfogadtatnak. A harmadik tárgy a vojtek-bogdányi másodrendü vasut volt.

Nicolis Sándor a kikinda-pancsovai és a temesvár-orsovai vasutak kiépitése érdekében szót emelvén, a javaslat átalánosságban elfogadtatik. Szintugy elfogadtatnak a részletes tárgyalás alkalmával a közp. bizottság szövegezése szerint az egyes pontozatok.

A válaszfelirati vitában részt vettek: Zivkovics János (horvát,) Podmaniczki Frigyes, Bobori. Miskatovic (horvátul) és Miletics.

Szólásra többen nincsenek feljegyezve, szerdán az inditványozók szólnak. Ülés vége 2 óra.

A „Debreczen“ eredeti MAGÁNTAVIRATAI.

— **Pest. okt. 9. A képviselőház mai ülésében zárbeszédek tartattak a feliratí vitában. Ezt megelőzőleg Tóth Vilmos belügyér válaszolt az ellenzék támadásaira. Pulszki lajosan beszélt, Tisza Kálmán nagy hatásu szónoklatot tartott.**

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLAH KAROLY.

HIRDETÉSEK.

Gazdag férfi-ruha-raktar

Debreczenben, főpiacz Sinay féleház Tornay mellett.

Van szerencsénk a nagyérd. közönségnek jelenteni, hogy Debreczenben már évek óta virágzásnak s jó hirnek örvendő

Férfi és gyermek-ruha-raktárunkat

a tavaszi idényre oly gazdagon láttuk el, hogy az ugy az árak jutányossága, mint a divatos szabás és kitünő minőség tekintetében, bátran felveszi a versenyt bármely e nemü üzlettel.

Azon helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb izlést teljesen kielégithetjük. Számos latogatást kérünk

Deuts Adolf és Testvére.

Pesten és Debreczenben.

58 —

Haszonbéri hirdetmény.

H.-Nánás város közönsége az italmérési jognak jövő 1873-ik évi jan. 1-től 1875. évi decz. 31-ig terjedő, 3 egymásutáni évre haszonbérbe ujból kiadatását elhatarozván: ezen haszonbérbe adás az alábbirt időben következő feltételek alapján fog eszközöltetni.

1-szor. Bent a város területén a város négy részében szelyel osztva, kivetelével az Oláh Miklós ur kertjétől kezdve a Kovács Samu László kertjéig terjedő fő utcza 2 oldalan eső, valamint az Ujvári Béla ur házától a szelesig nyuló telkek minkét lapjának, hol oldal korcsmak a 3 fő korcsma jövője biztositása tekintetéből nem nyithatók, 60 oldalkorcsma nyittatik, s ezek zárt ajánlat mellett a legtöbbet ajánlóknak, a legnagyobb biztositékot nyujtóknak fognak kiadatni.

2-szor. A városban lévő 3 fő, s a városon kivül lévő 2 nagy korcsma, a legnagyobb összeget igérőknek s kellő biztositékot nyujtóknak, egyenként nyilvános árverésen fog kiadatni; megjegyeztetvén, hogy az ugynevezett pincze korcsmához van kapcsolva a sormérés s a nyitandó fogadóban gyakorlandó italméretés joga is.

3-or A 60 oldal korcsmára a 150 o. é. fton felüli összeget magában foglaló 15 o. é. frt bánatpénzzel s elfogadható biztositek kimutatásával ellátott zárt ajánlatok az árverés előtti nap dél utánjának 6 órájáig, a városi főhadnagyi hivatalhoz lesznek beadandók, mely zárt ajánlatok a beadóra nézve azonnal, a városra nézve pedig **csak az elfogadás esetére kötelezőerővel birandnak.**

4-er A 3 belső és a 2 külső nagy korcsmára árverelni kivánók a kikiáltási ár 10% bánatpénzül letenni, s rajtuk maradás esetén kellő biztositékot adni illetve kimutatni kötelesek.

5-ör A zárt ajánlatok felbontása s az 5 nagy korcsma árverezése folyó évi okt. 21-kén d. e. 10 órakor fog megtörténni; az árverezés megtörténte után az 5 nagy korcsmáért igért s a zárt ajánlatokban foglalt összegek összeszámitatván: ezen két összegből kitunő fő összeg az egész ital méretési jogra vezetendő árverezésnél kikiáltási árbért vetetvén, az ezen felül valamivel többet igérő fogja az egész italméretési jogot gyakorolni.

Felhivatnak tehát mindazok, kik az oldal korcsmák, avagy az 5 nagy korcsmák valamelyikét avagy végre az egész italméretési jogot elnyerni óhajtanak: miként e zárt ajánlatot az előirt módon felszerelve **folyó évi okt. hó 20-dik napjának esteli 6 órájáig a városi főhadnagyi hivatalhoz** adják be: az 5 nagy korcsmára, vagy pedig az egész italméretési jogra árverezni kivánók pedig a folyó évi okt. 21-én d. e. 10 órakor a város háznál megejtendő árverésre jelenjenek meg.

Kelt H.-Nánáson, 1872. szept. 22 én.

520 2—3

A bizottmány.

188. ARJEGYZÉK

az „ISTVÁN“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. é.-ben, kötelezettség nélkül.)

Ingyen zsákkal.

		frt.	kr.
A. Asztali dara nagy szemü		17	40
B. Ugyanaz apró szemü		17	40
C. Dara középszerü		16	60
0. Királyliszt		17	—
1. Láugliszt		16	60
2. Montliszt		16	20
3. Zsemlyeliszt különös		15	80
4. „ „		15	40
5. Fehér kenyérliszt I. rendü		14	20
6. Ugyanaz II. rendü		12	40
7. Barna kenyérliszt I. rendü		11	60
8. Barna „ II.		10	60
9. Lábliszt I. rendü		8	80
10 Lábliszt II. „		6	40
11 Buzakorpa	zsákkal	2	60
„ „	zsáknélkül	2	20
Kétszereslíszt		—	—
Rozsliszt I. rendü		—	—
Rozsliszt II. rendü		—	—
„ „ III. „		—	—
Rozskorpa	zsákkal	—	—
„ „	zsáknélkül	—	—
00 Árpakása		19	—
0. Árpakása		17	—
1. Árpakása		13	—
2. Árpakása		11	—
3. Árpakása		10	—
5. Árpadara		12	—
6. Árpaliszt		5	80

A buza- és rozs-készitmények eladása netto 150 bécsi fonttal, az árpakása netto 100 bécsi fonttal — ingyen zsákba pakolva — történik.

A. B. és C. dara 50 bécsi fontos ingyen zsákokban is kapható.

Simaőrlés mázsánként		— 70
Darálás „		— 35

Debreczen, 1872. szept. 16.

Aláirási felhivás.

A folyó 1872. évi szeptember 29-kén Debreczenben ideiglenesen megalakult „ipar-egyesületi takarék, és hitelintézet“ részvenyeire.

A debreczeni „ipar-egyesületi, takarék és hitelintézet“ folyó 1872. évi szept. 29-kén tartott értekezleti közgyülésen magát ideiglenesen megalakultnak nyilvánitván: az intézet müködésének megkezdését e szükséges további lépések megtételére, különösen a részvények aláiratására az ideiglenes választmányt bizta meg.

Az értekezleti közgyülésen elfogadott és jóváhagyás végett a földmivelés- ipar és kereskedelemügyi miniszteriumhoz felterjesztetni rendelt alapszabályok 4-dik §-a értelmében ezen intézet czélja:

„az alapszabályokban foglalt üzletágak gyakorlása által a hazai ipart és kereskedelmet, de különösen az **iparos osztály** jólétét előmozditani, pénzügyi viszonyaiu könnyiteni.

„Czélja továbbá idegen tőkék kamatozás végetti elfogadása által a kevésbé vagyonos néposztálynak is megtakaritott összegük biztos elhelyezésére alkalmat nyujtani, s benne a takarékosság szellemét ébreszteni.“

Az alapszabályok 7. §-a szerint ezen intézet alaptőkéje 300,000 az az háromszáz ezer frtból áll, mely 6000 drb 50 frtos névértékü részvény által hozatik létre, melyre azonban részvényenként csak 25 ft fizettetik be. E 25 ft a véglegesen alakult közgyülés által meghatározandó s közzé teendő idő-közökben részletenként, egyszersmind az utólsó részlet alkalmával bélyeg, iratás s egyéb költség czimen az alapszabályok 14. §-a szerint 1 ft az intézet pénztárába befizetendő.

Az aláirás az alapszabályok 13. §-a értelmében kötelező erővel bir.

Ha 3000 db részvény aláirva lesz: az alakitó közgyülés azonnal egybehivatik, s az intézet az alapszabályok 8. §-a értelmében véglegesen megalakittatik; müködését azonban csak akkor kezdi meg, ha legalább 3000 drb részvény után 30% befizettetett.

Ezeknek előre bocsátása mellett az értekezleti közgyülés által kiküldött ideiglenes választmány ezennel felhivja a t. cz. közönséget, különösen a tisztelt iparos osztályt, gazdálkodással, kereskedéssel, vagy bármi iparral foglalkozókat, hogy az intézet részvényeire aláirni, s az intézet müködését s ezáltal a közjót előmozditani sziveskedjék.

Kelt a debreczeni iparegyesületi, takarék és **hitelintézet** ideiglenes választmányi üléséből.

Debreczenben. 1872. évi szept. hó 29-kén.

Szabó Bálint, ideig. vál. elnök.

Ábrahám László, ideigl. vál. jegyző.

Tájékozásul! Az aláirás egyelőre elfogadtatik fentebb aláirt elnök és jegyző, továbbá tervező Kiss József és az ideiglenes választmány tagjai, u. m. Böszörményi Pál, Göltl Nándor, Jóna Dániel, Kádár Bálint, dr. Király Ferencz, dr. Kola János, Kuczik Gábor, Nagy Ferencz (ügyvéd,) Nagy Imre, A. Nagy József, Schwarz Bernát, Serli Ede, ifj. Szathmáry Mihály, Vajsz Antal, Vértesi István urak által.

Az aláirás bezárólag f. évi október 31-kéig történhetik.

530 1—6

Erdőeladás.

Az északkeleti vaspálya ér-mihályfalvai állomása közelébe fekvő mintegy 300 hold, tölgy erdő levágásra, egészen, avagy részenként is elado, — venni szándékozók az erdő megtekinthetése végett az ott helyben lévő erdészhez fordulhatnak, bővebb felvilágositást alólirott erdőmester ád, ki szinte offerteket is a megajánlott összeg 10 százalék bánompénz hozzácsatolásával okt. hó 20-ig elfogad.

Székelyhid. 1872. szept. 22.

Fichtner, erdőmester.

498 3—3

Arverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, miszerint a néh. özv. Simon Jánosné Kun Erzsébet hagyatékához tartozó csapóutczai 11-ik sor számu ház 2 hold 1300 ☐ öl külső földével, a kitüzött 1-ső árverésen el nem kelvén, a kitüzött 2-ik határidőben, u. m. f. é. okt. hó 23-án d. u. 3 órakor, a telekhivatal helyiségében tartandó árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár a becsérték 10,000 ft. A venni szándékozók által leteendő bánatpénz 1000 frt.

A vételár három egyenlő részben, u. m. az 1-ső részlet, melybe a bánatpénz is betudatik, a leütéstől számitott 3 nap alat, a 2-ik részlet 2 hónap alatt, a 3-ik részlet pedig 4 hónap alatt, a leütéstől fogva járó 6% kamatával együtt a fent irt telekkönyvi hatóságnál befizetendő.

A többi feltételek alólirt kiküldöttnél megtekinthetők.

Kelt Debreczen a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1872-dik évi szept. hó 27-én tartott üléséből.

Igmándi József, telekkönyvvezető.

509. 3—3

Arlejtési hirdetés.

A reform. ápoldai intézetben élelmezett szegények számára f. évi nov. 1-től 1873. nov. 1-ig kiszolgáltatandó kenyér és ételrészletek, valamint a szükséges csizmák kiállitása iránti árlejtés a f. hó 10-ik napján d. u. 3 órakor az intézetben tartandó szakbizottmányi ülésben fog megtartatni.

Zagyva Imre ispot. felügyelő.

527 2—2

Debreczen, 1872. Nyomatott részv. társ. könyvnyomdájában.